

Skinnskattebergs kommun

Beslut efter uppföljning för fritidshem

efter tillsyn i Skinnskattebergs kommun

Uppföljning av tillsyn i Skinnskattebergs kommun

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Skinnskattebergs kommun under våren 2015. Skolinspektionen fattade den 17 juni 2015 beslut efter tillsyn för fritidshemmet. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Skinnskattebergs kommun inkom med den 23 september 2016. Uppföljningen bygger även på uppgifter från ett uppföljningsbesök som Skolinspektionen genomförde den 28 september 2016 och kompletterande uppgifter som kommunen har lämnat därefter.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Skinnskattebergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Utveckling av utbildningen i fritidshemmet		
Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls.	Föreläggande vid vite	2017-04-28
Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning.	Föreläggande vid vite	2017-04-28
Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Föreläggande vid vite	2017-04-28

Beslut

2016-12-02

3 (12)

Dnr 43-2014:8428

Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Föreläggande vid vite	2017-04-28
Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen i fritidshemmet bedrivs ett mål-inriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Föreläggande	2017-04-28

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Skinnskattebergs kommun att vid vite av 300 000 kronor senast den 28 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Skinnskattebergs kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Utveckling av utbildningen i fritidshemmet

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i fritidshemmet inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid fritidshemmen. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat avseende elevernas utveckling och lärande, och resultaten avseende tryggheten och studieron vid fritidshemmen. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger fritidshemmen, för att de

ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som cheferna för fritidshemmen tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete på enhetsnivå, men också på uppgifter huvudmannen själv insamlat (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som chefen för fritidshemmet tillsammans med lärare, övrig personal och elever leder vid fritidshemmen.

Ett annat viktigt verktyg för att se till att utbildningen i fritidshemmet är likvärdig är en behovsstyrd resursfördelning, så att resursfördelningen mellan fritidshemmen anpassas efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Med resurser avses såväl ekonomiska som personalmässiga resurser. Resursfördelningen följs upp och utvärderas, så att en bedömning kan göras i vilken grad den främjar elevernas utveckling, lärande och trygghet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skinnskattebergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- se till att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemsverksamheten inriktas mot att de nationella mål och de krav som anges i styrdokumentet uppfylls,
- följa upp resultat och måluppfyllelse inom fritidshemsverksamheten i relation till de nationella målen,

- utifrån uppföljningen analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen,
- utifrån analysen identifiera utvecklingsområden, besluta om utvecklingsåtgärder som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas och planera och genomföra de beslutade utvecklingsåtgärderna,
- följa upp utvecklingsåtgärderna för att se om de lett till ökat resultat samt
- dokumentera kvalitetsarbetet på ett sådant sätt att det kan ligga till grund för analys och beslut om utvecklingsåtgärder.

Motivering till bedömning av brist

Bakgrund

Skolinspektionen fattade beslut efter tillsyn av fritidshemsverksamheten i Skinnskattebergs kommun den 17 juni 2015. I beslutet förelade Skolinspektionen Skinnskattebergs kommun att vidta åtgärder för att se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller författningarnas krav. Föreläggandet omfattade att huvudmannen ska se till att det systematiska kvalitetsarbetet inriktas på att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls, att resultat inom utbildningen följs upp samt att huvudmannen utifrån en analys planerar och beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder för fritidshemsverksamheten och hur de ska genomföras. Föreläggandet omfattade även att kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens bedömning är att det fortfarande finns omfattande och allvarliga brister i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för fritidshemsverksamheten. Utredningen visar att det inte bedrivs något strukturerat systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med författningarnas krav. Utredningen visar att det visserligen bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete för fritidshemsverksamheten på enhetsnivå men att huvudmannen inte tar del av det arbetet. Vidare visar utredningen att huvudmannen inte på annat sätt följer upp verksamheten vid fritidshemmet, att huvudmannen inte har identifierat utvecklingsområden och inte har planerat eller fattat beslut om utvecklingsåtgärder. Utredningen visar också att det saknas en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemsverksamheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen måste vidta åtgärder så att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemsverksamheten uppfyller författningarnas krav. Det systematiska kvalitetsarbetet ska fungera som en process där huvudmannens uppföljning, analys av resultat, planering och genomförande av utvecklingsåtgärder har ett tydligt samband med syfte att verksamheten för fritidshemmet utvecklas. Det systematiska kvalitetsarbetet måste även dokumenteras.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete genom att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I förarbetena till skollagen anges bland annat följande. Alla som deltar i en utbildning ska erbjudas en verksamhet som är likvärdig och av god kvalitet. Nationell likvärdighet i ett decentraliserat system förutsätter att staten fastställer nationella mål och systematiskt följer upp och granskar att målen nås och att ett systematiskt kvalitetsarbete utvecklas på lokal nivå. Systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete måste därför bedrivas i varje skola och verksamhet och av varje huvudman. Utveckling och utvärdering av skolenhetens arbete med värdegrundsfrågor är en självklar del i detta. Arbetet med att utveckla verksamheten är en process där en analys och värdering bland annat av skolans resultat och redan vidtagna åtgärder måste ligga till grund för beslut om åtgärder för förbättring. Det innebär att huvudmannen ska ha ett kvalitets-system med struktur, rutiner, processer och resurser, vilket är en förutsättning för ledning och styrning av verksamheten. Syftet med kvalitetsarbetet är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring. (Prop. 2009/10:165 s. 303 f.)

Utredningen visar att det inte bedrivs något strukturerat systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med författningarnas krav

Av utredningen framgår att det saknas en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemsverksamheten, även om en sådan i och för sig har påbörjats. Företrädarna för barn- och utbildningsutskottet uppger i intervju att det inte finns någon struktur för det systematiska kvalitetsarbetet och att de

inte haft någon diskussion gällande fritidshemsverksamheten på utskottet. Enligt t.f. sektorchefen och företrädarna för barn- och utbildningsutskottet har förvaltningen visserligen arbetat fram ett "årshjul" där det framgår att fritidshemsverksamhetens arbete mot de nationella målen ska följas upp genom redovisning av fritidshemmets kvalitetsrapport. Av intervju med t.f. sektorchefen framgår dock att det är förvaltningens jobb att ta fram indikatorer för de olika uppföljningspunkterna och det ska vara klart först i januari 2018. Företrädarna för barn- och utbildningsutskottet uppger att de bara har beslutat om tider då uppföljning ska ske men inte vad de ska följa upp vid de olika tidpunkterna eller hur det ska ske.

Av utredningen framgår att det visserligen bedrivs ett kvalitetsarbete för fritidshemsverksamheten på enhetsnivå men att huvudmannen inte tar del av det arbetet. Biträdande rektor för fritidshemmet uppger att skolan har tagit fram egna fokusområden för fritidshemsverksamheten som följs upp på fritidshemsnivå. Dock uppges att huvudmannen inte följer upp enhetens utvecklingsarbete.

Av utredningen framgår vidare att huvudmannen inte på annat sätt följer upp verksamheten vid fritidshemmet, inte har identifierat utvecklingsområden och inte har planerat eller fattat beslut om utvecklingsåtgärder för fritidshemsverksamheten. Skolinspektionen har begärt att få ta del av all huvudmannens dokumentation över det systematiska kvalitetsarbetet. I dokumentationen finns inga uppgifter som gäller systematiskt kvalitetsarbete för fritidshemsverksamheten. Företrädarna för barn- och utbildningsutskottet och t.f. sektorchefen uppger också att de inte känner till hur kvaliteten i fritidshemsverksamheten ser ut och att huvudmannen inte heller följer upp detta i sitt systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har enligt företrädare för barn- och utbildningsutskottet, t.f. sektorchef och rektor inte planerat eller beslutat om några särskilda utvecklingsområden för fritidshemsverksamheten.

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § skollagen förenas med vite.

Verksamheten för fritidshemmet i Skinnskattebergs kommun uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Skinnskattebergs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete är en viktig förutsättning för elevernas utveckling mot målen för utbildningen och för att de ska få tillgång till en likvärdig fritidshemsverksamhet.

Skolverket och Skolinspektionen har i tidigare beslut förelagt huvudmannen att åtgärda brister inom samma områden (se Skolverkets beslut den 12 juni 2006, dnr 53-2005:3162 och Skolinspektionens beslut den 24 maj 2010, dnr 43-2009:3762 och den 17 juni 2015, i nu aktuellt ärende). Eftersom brister i kvalitetsarbetet återigen kan konstateras vid uppföljningen av Skolinspektionens beslut den 17 juni 2015, kan bristerna med hänsyn till den tid som har förflutit inte anses vara av tillfällig art.

Skolinspektionen finner mot denna bakgrund skäl att förena föreläggandet med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skinnskattebergs kommun att senast den 28 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Utveckling av utbildningen i fritidshemmet

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i fritidshemmet inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid fritidshemmen. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat avseende elevernas utveckling och lärande, och resultaten avseende tryggheten och studieron vid fritidshemmen. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger fritidshemmen, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som cheferna för fritidshemmen tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete på enhetsnivå, men också på uppgifter huvudmannen själv insamlat (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som chefen för fritidshemmet tillsammans med lärare, övrig personal och elever leder vid fritidshemmen.

Ett annat viktigt verktyg för att se till att utbildningen i fritidshemmet är likvärdig är en behovsstyrd resursfördelning, så att resursfördelningen mellan fritidshemmen anpassas efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Med resurser avses såväl ekonomiska som personalmässiga resurser. Resursfördelningen följs upp och utvärderas, så att en bedömning kan göras i vilken grad den främjar elevernas utveckling, lärande och trygghet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skinnskattebergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen i fritidshemmet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–9 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever,
- se till att planen innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året samt
- se till att planen innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående år har genomförts.

Motivering till bedömning av brist

Bakgrund

Skolinspektionen fattade beslut efter tillsyn av fritidshemmet i Skinnskattebergs kommun den 17 juni 2015. I beslutet förelade Skolinspektionen Skinnskattebergs kommun att se till att det inom ramen för utbildningen i fritidshemmet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att det kvarstår brister i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling vid fritidshemmet i Skinnskattebergs kommun. Av utredningen framgår att det visserligen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling vid fritidshemmet, men att arbetet inte dokumenteras i planen mot kränkande behandling. Planen

innehåller inte en översikt över de åtgärder som vidtas för att motverka kränkande behandling, vilka av dessa som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året eller en redogörelse för hur de åtgärder som planerades under föregående år har genomförts.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för fritidshemmet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Utredningen visar att det finns brister i dokumentation av det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling vid fritidshemmet

Av utredningen framgår att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling vid fritidshemmet. Biträdande rektor för fritidshemmet uppger att personalen kartlägger verksamheten genom att observera elevgruppen, analyserar observationerna och identifierar utvecklingsområden. Detta läsår har personalen enligt biträdande rektor identifierat att de behöver arbeta mera med "Allas lika värde". Vidare framkommer av intervju att personalen följer upp arbetet på gruppnivå.

Av utredningen framgår att det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling på fritidshemmet dock inte dokumenteras i en plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen har tagit del av skolans lika-behandlingsplan. Av planen framkommer att fritidshemmet och grundskolan har en gemensam plan mot kränkande behandling och att det arbete som genomförs för att motverka kränkande behandling på fritidshemmet inte dokumenteras i planen. I planen saknas en översikt över de åtgärder som vidtas för att motverka kränkande behandling vid fritidshemmet och uppgifter om vilka av åtgärderna som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Vidare framgår av planen att det saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärderna har genomförts. Biträdande rektor för fritidshemmet bekräftar i intervju att det arbete som genomförs inte dokumenteras i planen mot kränkande behandling.

Beslut

2016-12-02

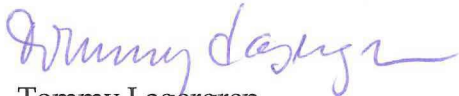
11 (12)

Dnr 43-2014:8428

Motivering till val av verktyg

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Tommy Lagergren
Beslutsfattare

Kerstin Haster
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Beslut

2016-12-02

12 (12)

Dnr 43-2014:8428

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Sveavägen 159, Stockholm, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.